

9 Αυγούστου 1956: Απαγχονίζονται οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ Ανδρέας Ζάκος, Χαρίλαος Μιχαήλ και Ιάκωβος Πατάτσος

[/ Αφιέρωμα](#) / [Γενικά Θέματα](#) / [Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Στις 9 Αυγούστου του 1956 απαγχονίζονται στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας από τις αγγλικές αρχές κατοχής οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ Ανδρέας Ζάκος (25 χρονών), Χαρίλαος Μιχαήλ (21 χρονών), και Ιάκωβος Πατάτσος, (22 χρονών).

Ανδρέας Ζάκος

Γεννήθηκε στο χωριό Λινού, της επαρχίας Λευκωσίας, στις 12 Νοεμβρίου 1931. Σε νεαρή ηλικία μετοίκησε με την οικογένειά του στη Λεύκα. Απαγχονίστηκε στις 9 Αυγούστου 1956 στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας.

Ο Ανδρέας Ζάκος φοίτησε στο δημοτικό σχολείο Λεύκας και στο Παγκύπριο Γυμνάσιο Λευκωσίας και αποφοίτησε από την Ελληνική Σχολή Σολέας. Από παιδί

του άρεσε να μελοποιεί στίχους, εκφράζοντας έτσι το πηγαίο μουσικό αίσθημα που τον διέκρινε.

Ήταν αγνός και ενθουσιώδης ιδεολόγος. Φιλοσοφούσε τη ζωή, λέγοντας ότι, αν είναι να προσφέρει ο άνθρωπος τη ζωή του για τα πιστεύω του, αξίζει να το κάνει ενόσω είναι νέος.

Εργαζόταν ως σχεδιαστής στην Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία. Αγωνίστηκε σκληρά για τα δίκαια των εργαζομένων και πέτυχε, με τις προσπάθειές του, να συντονίσει τις δραστηριότητες των εθνικοφρόνων σωματείων των γύρω χωριών για εθνική δράση. Η εθνική του προσφορά ξεκίνησε αμέσως μετά το 1950 με ενέργειες που αποσκοπούσαν στην τόνωση του εθνικού φρονήματος του λαού.

Ο μεγαλύτερός του αδελφός Γεώργιος υπήρξε ένας από τους πυρήνες της ΠΕΟΝ, μια από τις προεπαναστατικές ενέργειες της οποίας ήταν και η δολιοφθορά στα ηλεκτροφόρα καλώδια της Αρχής Ηλεκτρισμού, με αποτέλεσμα τη συσκότιση της Λευκωσίας και τη διάλυση των εορταστικών εκδηλώσεων για τη στέψη της βασίλισσας Ελισάβετ στο Κυβερνείο το Μάιο 1953.

Ο Γιώργος προσπαθούσε να κρατήσει μακριά από τα μυστικά της Οργάνωσης το φλογερό αδελφό του Ανδρέα, ο οποίος όμως εντάχθηκε στην ΕΟΚΑ με το ξεκίνημα του αγώνα και όργωσε την περιοχή Λεύκας-Πύργου, ετοίμασε κρησφύγετα και στρατολόγησε άνδρες ως μέλη της ΕΟΚΑ. Για να μπορεί απερίσπαστα να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον αγώνα, ο Ανδρέας κατέφυγε σε ανταρτική ομάδα στην περιοχή της Γαληνής, όπου επιδόθηκε σε αναγνωρίσεις στόχων για μελλοντικές επιθέσεις και δολιοφθορές, σύμφωνα με οδηγίες του Αρχηγού Διγενή. Στην επίθεση της 15ης Δεκεμβρίου 1955 στην τοποθεσία Μερσινάκι, κατά την οποία έπεσε ο Χαράλαμπος Μούσκος, ο Ανδρέας Ζάκος συνελήφθη πληγωμένος μαζί με το Χαρίλαο Μιχαήλ, καταδικάστηκαν σε θάνατο και απαγχονίστηκαν στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας μαζί με τον Ιάκωβο Πατάτσο.

Ως τελευταία χάρη, πριν από τον απαγχονισμό του, ζήτησε και άκουσε μουσική Μπαχ και Μπετόβεν. Γράφει σχετικά στον αδελφό του Γιώργο:

«Η ώρα του θανάτου πλησιάζει, μα στην ψυχή μας φωλιάζει ηρεμία. Τη στιγμή αυτή ακούμε την Ηρωική Συμφωνία του Μπετόβεν. Στη θέση που βρισκόμαστε τώρα ούτε με το μικροσκόπιο δεν μπορούμε να ανακαλύψουμε πού υπάρχει τραγωδία στο θάνατο...».

Χαρίλαος Μιχαήλ

Η δήλωση του Χαρίλαου Μιχαήλ μετά την ετυμηγορία του δικαστηρίου προς τον

δικηγόρο του, έμεινε στην ιστορία:

«Είχα το φόβο, κύριε Μαρκίδη, μήπως ο δικαστής μου χάριζε τη ζωή επειδή είμαι νεαρός. Πώς θα αντίκριζα τότε τον Ζάκο;».

Ο Ιάκωβος Πατάτσος, συνελήφθη μετά από την απόπειρα εκτέλεσης κάποιου αστυνομικού, συνεργάτη των Βρετανών.

Ο Τουρκοκύπριος που αποπειράθηκε αρχικά να τον συλλάβει, έπεσε νεκρός από τα πυρά συναγωνιστή του, τον οποίο ο Ιάκωβος δεν πρόδωσε ποτέ, με αποτέλεσμα να καταδικαστεί εκείνος σε θάνατο. Στις φυλακές, ο Ιάκωβος δίδασκε σε συγκρατούμενούς του, την Αγία Γραφή.

Στο τελευταίο του γράμμα προς τον αδελφό του, ο Ανδρέας Ζάκος γράφει:

«Αγαπητέ αδελφέ, όταν θα πάρεις το γράμμα μου αυτό θα έχω φύγει για πάντα. Υπάρχει κανείς που θα μείνει;

Η ώρα του θανάτου πλησιάζει, μα στην ψυχή μας φωλιάζει η ηρεμία.

Τη στιγμή αυτή ακούμε την ηρωϊκή συμφωνία του Μπετόβεν...

Νομίζω όμως ότι μόνο με την εκτέλεση θα μπορέσω να μείνω πάντα νέος κι αθάνατος...».

Πατάτσος Ιάκωβος

Ο Ιάκωβος Πατάτσος, ένας ακόμα ήρωας του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, γεννήθηκε την 1η Ιουλίου 1934 στη Λευκωσία και πέθανε στις 9 Αυγούστου 1956. Τελείωσε το δημοτικό σχολείο «Ελένιο» στη Λευκωσία και ήταν απόφοιτος της Σχολής Σαμουήλ. Οργανωμένος στην ΟΧΕΝ Λευκωσίας, αποτέλεσε ένα από τα πρώτα στελέχη της πρωτεύουσας, σχεδιάζοντας και εκτελώντας πληθώρα επιχειρήσεων. Με την έναρξη του αγώνα κατατάχθηκε σε ομάδες ρίψης βομβών και αργότερα στο εκτελεστικό Λευκωσίας.

Συνελήφθη στις 23 Απριλίου 1956, στον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας, για τον φόνο του τούρκου αστυνομικού Νιχάτ Βασίφ. Τρεις μήνες αργότερα, καταδικάστηκε σε θάνατο, χωρίς ποτέ να αποδειχθεί η ενοχή του, αφού δεν υπήρχαν αποδείξεις.

Κατά τη διάρκεια της ολιγόμηνης κράτησής του στα κελιά των μελλοθανάτων τόνωνε με τη θρησκευτική του πίστη τους άλλους κατάδικους, δημιουργώντας ατμόσφαιρα κατάνυξης και πνευματικής ανάτασης.

Ο Ιάκωβος Πατάτσος, σαν γνήσιος Έλληνας της Κύπρου, βάδισε προς τον θάνατο με ψηλά το κεφάλι. Κοινώνησε από τα χέρια του ιερέα Αντωνίου Ερωτοκρίτου και έψαλλε, ενώ του περνούσαν τη θηλιά στο λαιμό το «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ». Ήταν μόλις 22 χρονών.

Πηγές: national-pride.org/ myodyssey.spidernet.net